Política | Germà Capdevila | Actualitzat el 14/04/2019 a les 20:00

El deure de no oblidar

«La mort de Neus Català i l'aniversari de la República Catalana deixen moltes lliçons als catalans d'avui que lluiten pels mateixos ideals»

"Qui perd els orígens perd identitat", canta Raimon a "Jo vinc d'un silenci". La mort de Neus Català tanca una etapa de la història d'aquest país, car ja no queda viu cap català que hagi passat pels camps nazis. Sense cap testimoni directe, és un deure col·lectiu mantenir viva la memòria i l'exemple de resistència i lluita activa i passiva.

A partir d'avui, és responsabilitat de tothom mantenir viva la memòria de Neus Català i de tots els deportats. L'enorme feina periodística de Montserrat Roig ens assegura tota la informació necessària per conèixer, comprendre i difondre l'episodi més negre de la història de la humanitat: la industrialització de l'extermini impulsada per l'Alemanya nazi amb la col·laboració entusiasta de l'Espanya de Franco i la França de Pétain, entre d'altres.

La memòria és la vacuna més efectiva per no repetir els errors del passat.? La mort de Neus Català ha esdevingut un dia abans de l'aniversari de la proclamació de la República Catalana des del balcó de la Generalitat, per part de Francesc Macià. Tots dos fets històrics -la lluita de Català i la república de Macià- deixen moltes lliçons als catalans d'avui que lluiten pels mateixos ideals?.

Neus Català ens deixa una lliçó tan senzilla com poderosa: no es va rendir mai. Va continuar la lluita sempre, tothora. Va salvar els "nens de Negrín" enduent-se'ls Pirineus enllà a les portes del triomf final del cop d'Estat de Franco, va col·laborar amb la Resistència francesa, va sabotejar l'indústria militar quan va haver de fer treballs forçats al camp de concentració, va continuar la lluita antifranquista després de la Segona Guerra, i moltes lluites més, que van tornar a lluir l'1 d'octubre de 2017, quan va dipositar el seu vot dins d'una d'aquelles urnes que les forces repressives de l'Estat no van poder trobar mai.

L'independentista que liderava Macià va recórrer un camí que recorda molt el seguit per l'independentisme en 2017. Gairebé els mateixos elements, tot i que en diferent ordre. Els del 14 d'abril de 1931 van declarar la república, van negociar amb l'Estat, van aconseguir el major nivell d'autogovern des de 1714 i tanmateix van acabar amb tot el govern empresonat.

Els del 27 d'octubre de 2017 van declarar la república, però la negociació amb l'Estat -que tot indica que era el seu objectiu no declarat- no es va produir mai. No van millor l'autogovern (ans al contrari) però van acabar de la mateixa manera: empresonats o exiliats.

En democràcia o en dictadura, l'Estat no ha sabut mai abordar la seva relació amb Catalunya d'una manera transparent i honesta. La repressió, la negació i la recentralització han estat una constant històrica que es torna a repetir. "La història de Catalunya són episodis de lluita per l'alliberament que sempre acaben amb un policia o un guàrdia civil amb una porra a la mà", explicava de forma molt gràfica l'escriptor Albert Sánchez Piñol en una conversa amb Roger Escapa al programa El Suplement de Catalunya Ràdio. Tant de bo n'aprenguèssim per no repetir els errors del passat i per trobar un camí que no acabi de la mateixa manera.